

Čo sa deje v januári?

V našej prírode panuje pravá zimná nálada s dostatkom snehu a celodennými mrazmi. Ani najchladnejší mesiac roka však život v prírode nezastaví. Na snehovej pokrývke sa zrkadlia stopy zvierat, ktoré sa o seba musia postarať aj v nepriaznivom počasí.

- ▲ Trojkráľovú (6. 1.) zimu vlk nezožerie.
- ▲ Ak sa na Vincenta (21. 1.) vtáča z koľaje napije, ten rok mnoho vína sľubuje.
- ▲ Ak si na Vincenta (21. 1.) komár poletuje, statok aj slamenú strechu spotrebuje.
- ▲ Svätá Agneška (21. 1.) keď je láskavá, vypustí škovránka z rukáva.
- ▲ Na obrátenie svätého Pavla (25. 1.) medveď sa na druhý bok obráti.
- ▲ Ak vlci a líšky v januári vyjú, bude tuhá zima.
- ▲ Keď včely v januári vyletujú, to nedobry rok ohlasujú.
- ▲ Lepšie vidieť hladného vlka v poli ako gazdu v januári v košeli.

Významná udalosť v rodine medveďa

Koncom januára a začiatkom februára privádzajú na svet mláďatá ako jediné z cicavcov samice medveďa hnedého. Matka vrhne dve, zriedkavejšie tri veľmi slabo vyvinuté medveďatá, ktoré sú celý mesiac po narodení slepé. Mláďatá rastú veľmi pomaly a medvedica ich pridáva 4-6 mesiacov. Medveďatá zostávajú v opatere svojej matky až do tretieho roka života. Dve zimy s ňou prežijú v brlohu.

Medveď hnedý môže mať hmotnosť až 300 kg. Čerstvo narodené mláďa má hmotnosť len 0,5 kg a jeho dĺžka je iba 25 cm.

Spať či nespáť

Slovensko patrí do oblasti mierneho a studeného pásma. Zima je tu pre zvieratá najnepriaznivejším obdobím. S mrazivým počasím a nedostatkom potravy sa vyrovnávajú po svojom. Ľahšie to majú teplokrvné živočichy,

- Medveď hnedý

ktoré počas zimných mesiacov hibernujú, teda spia zimným spánkom. Telesná teplota niektorých cicavcov môže klesnúť až pod bod mrazu. Napríklad u netopierov až na $-8\text{ }^{\circ}\text{C}$. Takéto podchladenie pritom nespôsobuje zamrznutie, pretože telesné tekutiny zimujúcich zvierat tuhnú pri nižšej teplote ako voda.

Vtáky, ktorých organizmus má vysokú látkovú výmenu, si nemôžu dovoliť prespávať 4-6 mesiacov ako cicavce.

U niektorých druhov operencov je však známa čiastočná hibernácia. Napríklad sýkorky počas chladných zimných nocí znižujú teplotu tela o $5-10\text{ }^{\circ}\text{C}$ a počas spánku sa zabalia do našuchoreného peria podobne ako plchy do chvosta.

Strašidelné kuny

Opustené hospodárske budovy či skládky odpadu sú rajom pre viaceré druhy živočíchov. Trvalým obyvateľom vidieckej chalupy v zime sa stáva kuna. Keď si prídu majitelia do chalúčky pod lesom oddýchnuť, čaká ich nemilé prekvapenie. Namiesto pokojného spánku zažívajú nočnú moru zo strašidiel na pôjde.

Keď majú totiž kuny medové týždne, škriekajú

Králik zlatohlavý s hmotnosťou len 5 gramov je najmenším vtáčím druhom v Európe. V mrazivom zimnom dni vydrží nažive bez potravy len jednu hodinu.

a naháňajú sa po poválach. Hlasy páriacich sa kún pripomínajú kvílenie. Po zásunbných týždňoch prídu na svet mláďatá. Tie sa zasa naháňajú a škrabocú celú noc a k odpočinku sa ukladajú až ráno. Striasť sa kuních podnájomníkov nie je vôbec ľahké.

Vykrmény jazvec

Nedostatok potravy v zimných mesiacoch riešia zvieratá rozlične. Niektoré sa v lete a na jeseň vykrmujú, aby si vytvorili dostatočné tukové zásoby na zimu. K takým patria napríklad medvede, jazvece či svište.

● Jazvec lesný

Na sklonku jesene je jazvec poriadne vykrmény. Keď sa však po polročnom zimnom spánku prebudí, je vychudnutý na nepoznanie. Počas zimného spánku, ktorý prečkáva v hlbokom bezvedomí, zhodí všetku nadbytočnú váhu. Na jar a v lete musí jazvec opäť nabrať prepotrebné kilogramy, ktoré mu dovoľia pokojne spať počas ďalších zimných mesiacov.

Píšík sedmospáčík

Les je domovom píšíka lieskového. Podobá sa myši, má však veľké oči a huňatý chvost. Chvost slúži píšíkovi ako padák pri preskakovaní z vetvičky na vetvičku, ale aj ako prikrývka počas zimného spánku. Prespí takmer pol roka.

Keď sa píšík počas letných a jesenných dní dobre vypasie, nájde si v strome búčlavinu alebo vtáčiu búčku.

Jazvec vedie dvojtvárny život. V letnom období priberá na váhe, počas zimného spánku zasa podstupuje odtučňovaciu kúru.